

Åbo skapar ett gott liv

– plan för främjande av välfärd,
hälsa och säkerhet 2026–2029

Åbo stads lagstadgade välfärdsplan

Innehåll

Bilder uppför och ned Vesa Tyni, Visit Turku Archipelago, Rabbit Visuals. Pämbild: Heikki Räisänen.

Borgmästarprogrammet styr främjandet av välfärd 3

Inledning 4

Utgångspunkter för mål och åtgärder 5

Lagenlighet och samarbete med välfärdsområdet 6

Målen för hållbar utveckling i välfärdsarbetet 7

Välfärdssäkerhet och goda befolkningsrelationer 8

Helheten av välfärdsplanen 10

Principer som styr välfärdsplanen 11

Effekterna av främjandet av välfärd och dess mål 12

Exempel på effektkedjor 13

Välmående barn och unga 14

Inledning 15

Främjandet av välfärd hos barn och unga har långa traditioner 16

Prioriteringar och mål 17

Välmående vuxna: personer i arbetsför ålder och äldre 26

Prioriteringar och mål 27

Definition av begrepp som används i välfärdsplanen 43

Länkar till bakgrundsdokument 45

Borgmästarprogrammet styr främjandet av välfärd

Åbo skapar ett gott liv – plan för främjande av välfärd, hälsa och säkerhet 2026–2029

Visionen i borgmästarprogrammet:

Åbo är en plats där var och en får växa, lära sig, studera, arbeta, bedriva företagsverksamhet, älska och leva en god vardag – oberoende av språk, bakgrund eller ålder.

I välfärdsplanen eftersträvas dessa innehåll i borgmästarprogrammet.

I Åbo kan barn och unga leva ett gott liv, vuxna är arbetsföra och äldre har god funktionsförmåga.

Åbo tillhör alla. Delaktighet, gemenskap samt likvärdig och jämlik behandling skapar förutsättningar för ett gott liv.

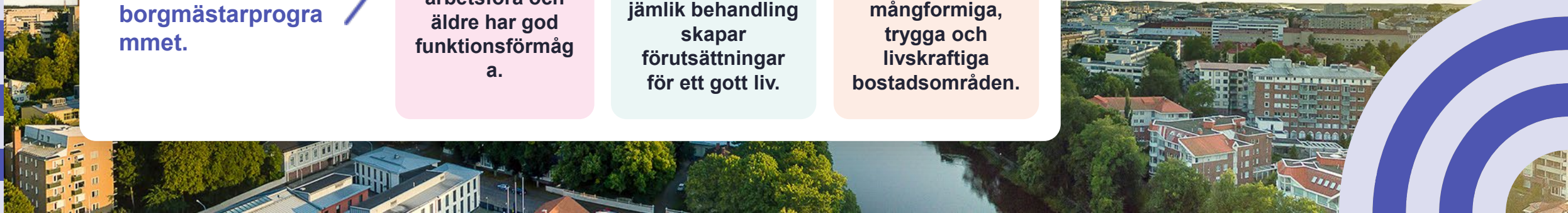
I Åbo har var och en möjlighet att i sin vardag leva ett gott liv i mångformiga, trygga och livskraftiga bostadsområden.

Stadsstrategi:

Åbos tillväxtberättelse mot 2040:

Vår tillväxt stöder alla Åbobors välfärd och möjligheter till en god vardag.

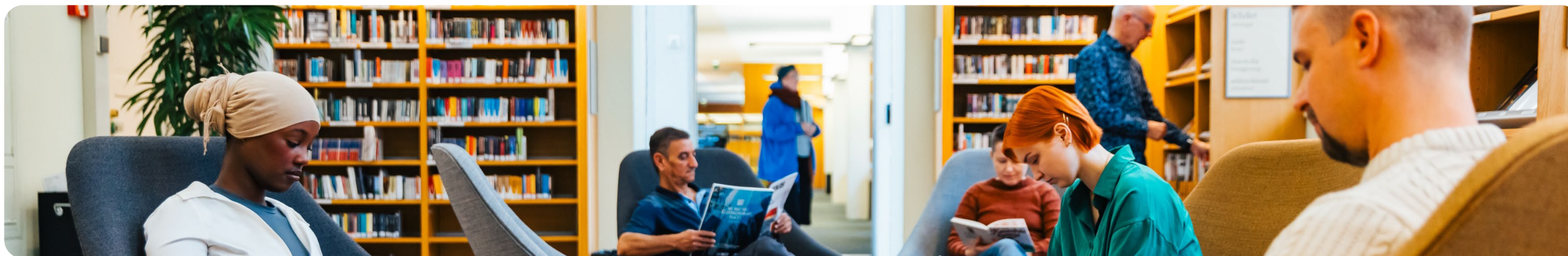

Bild: Heikki Räisänen

Inledning

Åbo stads viktigaste uppgift (1 § i kommunallagen) är att främja invånarnas hälsa och välfärd. Välfärden byggs upp i vardagen – i en trivsamt miljö där alla Åbobor har möjlighet att delta, lära sig, arbeta, röra sig, utöva fritidsintressen och njuta av kultur samt därigenom må bra och leva ett tryggt och aktivt liv i alla livsskedet.

Den lagstadgade välfärdsplanen på strategisk nivå sammanför stadens centrala tyngdpunkter, deras mål samt lösningar för att systematiskt främja invånarnas välbefinnande under 2026–2029. Planen har ett nära samband med Åbo stads strategi och borgmästarprogrammet samt till stadens lednings- och styrsystem. Den styr det sektorsövergripande samverkande samarbetet och säkerställer att främjandet av välfärd är en integrerad del av serviceområdenas årliga och ekonomiska planering, verksamhetsutveckling och beslutsfattande.

I välfärdsplanen har man integrerat tidigare separata lagstadgade planer, såsom **den funktionella delen av planen för likabehandling och jämställdhet, program för förebyggande**

missbrukarvård och främjande av psykiskt välbefinnande samt främjande av välbefinnande som stöder integration. Dessutom har den lagstadgade **plan för främjande av den äldre befolkningens välbefinnande**, som saknats efter social- och hälsovårdsreformen, samt den tidigare separata **välfärdsplanen för barn och unga** tagits med i välfärdsplanen. Främjandet av sysselsättning är också en central del av arbetet för välbefinnande, men de konkreta sysselsättningsmålen och åtgärderna fastställs som en del av stadens åtgärder för att utveckla livskraften.

I välfärdsplanen är delaktighet och interaktion centrala utgångspunkter, eftersom välfärd skapas tillsammans – genom ett gemensamt arbete mellan stadsborna, organisationer, företag och stadens aktörer. Avsnittet om barn och unga i välfärdsplanen har beretts under ledning av servicehelheten för barn och unga, och övriga delar av planen under ledning av teamet för främjande av välfärd och hälsa inom koncernförvaltningens samverkande styrning. Experter från olika serviceområden har i stor utsträckning deltagit i att fastställa målen och de lösningar som stöder dessa mål.

Utgångspunkter för mål och åtgärder i välfärdsplanen

Enligt Åbo stads strategi **Åbos tillväxtberättelse mot 2040-talet** har man som mål att bygga en stad som stöder en god vardag för en växande och allt mer flerspråkig befolkning och tryggar möjligheterna även för kommande generationer. Enligt borgmästarprogrammet 2025–2029 **Åbo på väg in i det nya århundradet – 800 år av historia och framtid, hållbar tillväxt och mänskliga berättelser** är Åbo en plats där var och en får växa, lära sig, studera, arbeta, bedriva företagsverksamhet, älska och leva en god vardag – oberoende av språk, bakgrund eller ålder. Sammantaget är målet att öka invånarnas välbefinnande och stadens livskraft genom att avveckla skadlig segregation mellan bostadsområden med de medel som står till stadens förfogande.

Välfärdsplanen grundar sig på ovan nämnda utgångspunkter samt på den **välfärdsberättelse** som godkändes av stadsfullmäktige våren 2025 och som beskriver Åbobornas välbefinnande samt dess utveckling. I berättelsen lyftes fram ökade välfärdsskillnader bland Åbobor samt resultat som försvagar samhällets trygghet,

liksom de centrala utmaningar som denna plan syftar till att svara på.

För att främja Åbobornas studie-, arbets- och funktionsförmåga samt välbefinnande och livskvalitet har man identifierat följande utmaningar som kräver särskilda satsningar:

- brist på fysisk aktivitet och ohälsosamma levnadsvanor
- ensamhet och svag delaktighet
- psykisk belastning och upplevelser av socialt utanförskap
- segregation mellan områden och bristande ömsesidig respekt mellan olika befolkningsgrupper

Utgående från utmaningarna föreslås lösningar på strategisk nivå för att möta välfärdsutmaningarna bland barn och unga samt bland personer i arbetsför ålder och äldre. För att stödja lösningarna behövs konkreta åtgärder och insatser som fastställs årligen inom serviceområdena och som främjar invånarnas välbefinnande och likvärdiga möjligheter. För att uppnå målen bör åtgärderna riktas så att

skillnader i välfärd mellan befolkningsgrupper och områden minskar. På så sätt är Åbo en mer socialt och regionalt enhetlig stad år 2040 jämfört med nuläget enligt stadsstrategin.

Hur åtgärderna har framskridit och målen uppfyllts rapporteras årligen i samband med verksamhets- och ekonomiplaneringsprocessen inom serviceområdena. På så sätt säkerställs transparens i verksamheten, uppföljning av genomslaget för verksamheten samt möjligheten till kontinuerlig utveckling av åtgärderna. I anslutning till lösningarna presenteras mätare som används vid utvärdering av genomslaget för verksamheten. Centrala informationskällor är enkäter om skolhälsa och den vuxna befolkningens välbefinnande samt en ny invånarbarometer.

Välfärdsplanen är lagstadgad och ska samordnas med det arbete som görs tillsammans med välfärdsområdet.

Bild: Kai Salonen

Kommunens uppgift är att främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft (Kommunallagen § 1). Dessutom är främjandet av befolkningens hälsa och välfärd (HYTE) en gemensam uppgift för välfärdsområdena och kommunerna (lagen om ordnande av social- och hälsovård 612/2021 § 6 och § 7). Främjandet av hälsa och välfärd är en omfattande och sektorsövergripande uppgift som berör alla stadens serviceområden – tillsammans skapar vi förutsättningar och tjänster för ett gott liv. Arbetet ska basera sig på kommunens strategi och det genomförs i samarbete med lokala och regionala aktörer, särskilt organisationer och välfärdsområdet. Enligt lagen ska kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbeta en välfärdsberättelse och en välfärdsplan för fullmäktige, där mål för främjandet av hälsa och välfärd fastställs för olika befolkningsgrupper samt åtgärder som stöder målen definieras.

Egentliga Finlands välfärdsområde Varhas **Regionala välfärdsplan 2026–2029**, **Välfärdsplanen för barn och unga 2026–2029** samt **Planen för att stödja den äldre befolkningen 2026–2029** styr arbetet för att främja välfärd och hälsa hos invånarna i Egentliga Finland. Dessa planer har också utgjort en grund för Åbo stads eget planeringsarbete för att säkerställa samordnad och planmässig verksamhet.

Åbo stad och Egentliga Finlands välfärdsområde har många välfärdsfrämjande samarbetsnätverk under utveckling – allt från barn och unga till äldre. Inom nätverken samordnas och utvecklas samarbetet i kontaktytorna mellan organisationerna.

Främjande av välfärd som en del av hållbar utveckling

Genomförandet av välfärdsplanen stöder Åbo stads åtagande till FN:s **Agenda2030-mål** för hållbar utveckling som en del av stadens strategi och praktiska verksamhet. Detta innebär bland annat att främja likvärdiga möjligheter, såsom att rikta tjänster till personer i utsatt ställning av olika orsaker, till exempel utifrån funktionsförmåga eller andra behov.

I Finland styrs främjandet av välfärd, hälsa och säkerhet även på nationell nivå i anslutning till genomförandet av FN:s målprogram för hållbar utveckling. Arbetet styrs genom **statsrådets genomförandeplan** med särskild betoning på att minska ojämlikhet och stärka delaktighet. I arbetet med att minska ojämlikhet betonas människors eget aktörskap och delaktighet samt förebyggande av problem. Främjandet av människors arbets- och funktionsförmåga ses som en övergripande verksamhet. Detta innebär till exempel att god psykisk hälsa ses som en del av människors välbefinnande samt deras arbets- och funktionsförmåga. I praktiken bör invånarna ges allt bättre möjligheter att påverka sin boendemiljö och sina fritidsmöjligheter samt att hitta nya sätt att förbättra det civila samhällets påverkningsmöjligheter.

I anslutning till målen inom de olika insatsområdena i välfärdsplanen visas de ikoner för hållbar utveckling varmed respektive mål främjas.

Välfärdsplanen främjar även välfärdssäkerhet och goda befolkningsrelationer:

En välmående befolkning är en central del av den nationella säkerheten, och en känsla av trygghet samt delaktighet minskar samhälleliga spänningar. I samband med främjandet av välfärd, hälsa och säkerhet talar man om **välfärdssäkerhet**, där individens välbefinnande och samhällets säkerhet ses som ömsesidigt förstärkande faktorer. Med främjande av säkerhet i välfärdsplanen avses alla förebyggande åtgärder genom vilka risker (såsom olyckor, bruk av rusmedel eller marginalisering) kan identifieras och undanröjas innan de orsakar skada. Säkerhet är inte enbart en fråga för polisen eller räddningstjänsten, utan byggs upp i vardagen, till exempel i skolor, på arbetsplatser och i bostadsområden. Säkerheten omfattar, utöver fysisk säkerhet (t.ex. trafiksäkerhet, förebyggande av olyckor i hemmet), även psykisk och social säkerhet, såsom frihet från rädsla och diskriminering.

I ett allt mer mångkulturellt samhälle utvecklas, under Justitieministeriets ledning, politik för **goda befolkningsrelationer** som en del av

arbetet för att främja likabehandling, delaktighet och demokrati. Främjandet av goda befolkningsrelationer är en del av ett bredare likabehandlingsarbete som förebygger marginalisering och polarisering i samhället. Det är också en central del av integrationsfrämjandet och kommunernas välfärdsarbete, eftersom en trygg och gemenskapsfrämjande atmosfär enligt forskningen ökar individernas välbefinnande.

Med främjande av goda befolkningsrelationer avses åtgärder som stärker positiva attityder, förtroende och respekt mellan olika befolkningsgrupper samt minskar fördomar. Därtill är det viktigt att stärka upplevelsen av att omgivningen är trygg och fri från trakasserier och diskriminering, och att alla grupper har jämlika möjligheter att påverka samhället och delta i beslutsfattandet. Målet är ett samhälle där människor lever i samförstånd utan spänningar oavsett bakgrund (såsom språk, etnicitet, religion eller funktionsnedsättning).

Bild: Jenna Westerlund

Goda befolkningsrelationer har samband med likabehandling och icke-diskriminering

Källa: Justitieministeriet 7

Helheten av välfärdsplanen

Välfärdsplanens vägledande principer – Beaktas som ett styrande perspektiv i alla mål och lösningar i planen

Stärkande av delaktighet och aktörskap

Likabehandling och tillgänglighet
Inriktning av tjänster enligt funktionsförmåga, personer i utsatt ställning eller bostadsområde

Samarbete och samverkande arbete

PRIORITERINGAR

Hälsosam uppväxt samt studie-, arbets- och funktionsförmåga som förutsättningar för en god vardag **A**

Fenomen och saker som påverkas:

- Levnadsvanor såsom brist på fysisk aktivitet, användning av rusmedel, övervikt, näring
- Studie- och arbetsförmåga, psykiskt välbefinnande
- Äldres funktionsförmåga och fallolyckor
- Aktiv och innehållsrik vardag (t.ex. kulturellt välbefinnande)

MÅL

LÖSNINGAR

Genomslagskraft

Gemenskap och delaktighet som stärker livskvaliteten i vardagen **B**

Fenomen och saker som påverkas:

- Delaktighet och psykiskt välbefinnande
- Ensamhet och sociala relationer
- Utslagning
- Aktiverande lokaler och livsmiljöer som möjliggör möten i bostadsområden
- Deltagande och gemenskapsfrämjande fritidsaktiviteter och kultur i olika områden

MÅL

LÖSNINGAR

Välbefinnandet ökar

Segregation och polarisering minskar
Balanserad utveckling av bostadsområden

Trygghet genom att stärka vardagen **C**

Fenomen och saker som påverkas:

- Trygghet i vardagen och i nära relationer, även i olika lokaler och miljöer
- Mångkulturalism, förståelse för olika kulturer och goda befolkningsrelationer
- Utmaningar i boendet
- Diskriminering, rasism, hatretorik
- Utanförskap, ekonomisk utsatthet

MÅL

LÖSNINGAR

Livskraften ökar

Bild: Pasi Leino

Principer som styr välfärdsplanen

De principer som styr allt arbete med att främja välfärd i staden och som utgör grunden för denna plan är likabehandling och tillgänglighet, stärkande av delaktighet och aktörskap samt samarbete och samverkande arbete.

Likabehandling och tillgänglighet

Utgångspunkten för stadens välfärdsarbete är att varje Åbobo har likvärdiga möjligheter till ett gott liv oavsett bakgrund, livssituation eller bostadsområde. Tjänster, miljöer och former för delaktighet planeras så att de är tillgängliga och möjliggör en smidig vardag för alla. Detta kan till exempel innebära att tjänster riktas enligt särskilda behov.

Stärkande av delaktighet och aktörskap

Åbo främjar invånarnas möjligheter att påverka, delta och agera aktivt i utvecklingen av sin egen välfärd och sina gemenskaper. När invånarnas synpunkter och erfarenheter på ett genuint sätt beaktas i utvecklingsarbetet stärks inte bara delaktigheten utan också tilliten och den hållbara välfärden.

Samarbete och samverkande arbete

Främjandet av välfärd är en gemensam uppgift som genomförs i partnerskap mellan staden, välfärdsområdet, organisationer, företag och invånare. Samverkande arbete över serviceområdesgränserna stärker en ändamålsenlig användning av resurser, sammanför olika aktörers kompetens och möjliggör verkningsfulla och långsiktiga lösningar.

Bild: Kai Salonen

Effekter och mål för främjandet av välfärd

Målen som styr Åbo stads välfärdsarbete grundar sig på stadens strategiska vilja att stärka invånarnas välbefinnande, öka livskraften och trygga en balanserad utveckling av bostadsområdena. Genom dessa mål och ett målmedvetet samarbete stärks likvärdiga möjligheter, vilket bidrar till att minska segregation och bygga ett allt mer attraktivt och hållbart växande Åbo.

Genomslagsmålen 2030:

Stadsbornas välfärd ökar

Åbo bygger välfärd på ett övergripande sätt genom att stödja invånarnas hälsa, studie-, arbets- och funktionsförmåga samt en smidig vardag i alla livssituationer. Stadens mål är att öka delaktigheten och på lång sikt minska skillnader i hälsa och välfärd mellan olika befolkningsgrupper, bostadsområden och åldersgrupper. Den välmående invånaren är ett centralt mål i Åbo stads strategi, och välfärdsarbetet utgör grunden för stadens attraktionskraft och hållbara tillväxt.

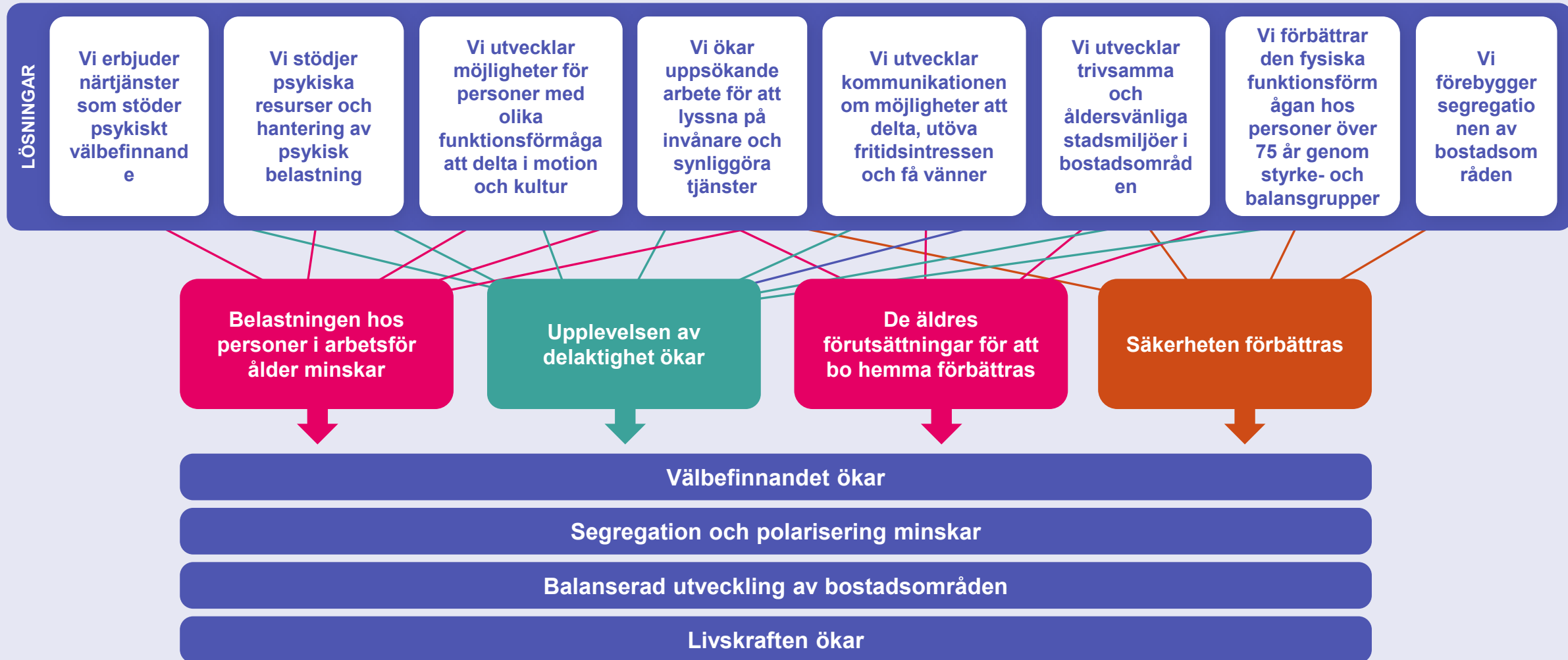
Stadens livskraft ökar

När invånarnas välfärd stärks förbättras också möjligheterna att utveckla stadens livskraft. När invånarna är friska och har studie-, arbets- och funktionsförmåga har de möjligheter att vara aktiva och använda tjänster. När Åbo erbjuder en trivsamt miljö för att leva, lära och arbeta stärks även investeringar, innovationer och stadens förmåga att locka nya invånare och experter.

Segregation och polarisering minskar

Åbo strävar efter att förebygga segregationen och stärka livskraften i alla stadsdelar genom att främja trygga, trivsamma och likvärdiga bostadsområden. Staden utvecklar sina tjänster och miljöer så att de stöder invånarnas välbefinnande i hela staden och minskar skillnaderna mellan områden. Målet är att varje Åbobo, oavsett bostadsområde, ska kunna uppleva delaktighet och trygghet samt ha goda förutsättningar för en vardag som motsvarar de egna behoven och önskemålen.

Exempel på effektkedjor

Välmående barn och unga

Inledning till främjandet av barns och ungas välfärd

Syftet med välfärdsplanen för barn och unga är att strategiskt styra arbetet för att främja välfärden bland barn och unga. Planen omfattar barn, unga och unga vuxna i åldern 0–29 år samt barnfamiljer. En hälsosam uppväxt, studieförmåga, delaktighet och gemenskap samt trygghet är de prioriterade områdena för främjandet av barns och ungas välbefinnande under perioden 2026–2029. Prioriteringarna grundar sig bland annat på lägesbilden av välbefinnandet som framgår av skolhälsoenkäten. Enligt statistik och forskning mår barn och unga i Åbo i huvudsak bra, men liksom bland vuxna finns det en del som belastas av faktorer som hotar välbefinnandet. Dessutom finns det områdesvisa skillnader i välfärden, och detta ska beaktas då tjänsterna riktas.

Välfärdsplanen för barn och unga styrs av central lagstiftning, såsom barnskyddslagen, lagen om ordnande av social- och hälsovård, lagen om elev- och studerandevård, småbarnspedagogik, grundläggande utbildning samt ungdomslagen. Värdegrunden för planen utgörs av **FN:s konvention om barnets rättigheter** och **den nationella barnstrategin**. Planen granskar på ett

övergripande sätt förutsättningarna för barns och ungas uppväxt, lärande, delaktighet och trygghet och styr stadens arbete för att stärka dessa genom interna och externa partnerskap.

Planen genomförs på ett samverkande sätt som stadens interna samarbete. I samarbetet med externa partner följer Åbo principerna för samverkande arbete, bland annat tillsammans med aktörer inom tredje sektorn och Egentliga Finlands välfärdsområde Varha. I detta arbete är en gemensam lägesbild, sektorsövergripande samarbete, effektfulla verksamhetsmodeller och gemensamma strukturer centrala.

Åbo är kandidat i **Unicefs program Barnvänlig kommun**. Programmet fastställs i samarbete med Unicef med beaktande av stadens utvecklingsbehov. Programmet ingår i främjandet av barns och ungas välfärd.

Bild: Jenna Westerlund

Främjandet av välfärd hos barn och unga har långa traditioner

Bild: Brave Teddy

Välfärden hos barn och unga i Åbo har främjats genom sektorövergripande samarbete sedan början av 2000-talet, då det första välfärdspolitiska handlingsprogrammet och den tillhörande välfärdsredogörelsen för barn och unga i Åbo färdigställdes. Sedan dess har arbetet med att främja barns och ungas välfärd letts tväradministrativt med hjälp av välfärdsplaner som en del av det främjande av välfärd som förutsätts i barnskyddslagen.

Under åren 2023–2025 utvecklades tjänsterna för barn och unga i Åbo efter social- och hälsovårdsreformen mot en ny organisation och ett nytt ledarskap. Förändringen leddes inom ett utvecklingsprojekt för servicehelheten för barn och unga, där samverkande ledning och samordnad verksamhetsplanering mellan stadens serviceområden samt välfärdsområdet och organisationer testades.

För servicehelheten utarbetades en verksamhetsplan för 2024–2025. Som grund för verksamhetsplanen användes en

mätaruppsättning för barns och ungas välbefinnande, med vars hjälp en lägesbild av barns och ungas välbefinnande togs fram. Utifrån denna lägesbild beslutade kärngruppen för barn och unga, som verkade inom förändringsprojektet, om samverkande prioriteringar. Denna helhet – välfärdsdata, gemensamt fastställda prioriteringar och den tillhörande verksamhetsplaneringen – utgjorde samtidigt Åbo stads välfärdsberättelse och välfärdsplan för barn och unga för 2024–2025.

De samverkande prioriteringarna för 2024–2025 var: lokaler i flera aktörers bruk, att få med alla samt systemisk förändring. Eftersom största delen av åtgärderna och målen inom prioriteringarna handlar om att utveckla den kontinuerliga verksamheten, har prioriteringarna från föregående period integrerats i prioriteringarna i välfärdsplanen för barn och unga för 2026–2029.

Prioriteringar och mål för främjandet av barns och ungas välbefinnande:

A

Hälsosam uppväxt och studieförmåga som förutsättningar för en god vardag

- Grundläggande färdigheter och kunskaper i undervisningsspråket stärks och läranderesultaten förbättras
- Verksamhetsmodellerna för stöd för lärande och verksamhetskulturen utvecklas
- Barns och ungas möjligheter till hobby- och fritidsverksamhet ökar
- Fysisk aktivitet och andra hälsosamma levnadsvanor ökar

B

Gemenskap och delaktighet stärker livskvaliteten i vardagen

- Skolengagemang, gemenskap och delaktighet stärks
- Segregationen och dess konsekvenser minskar och likabehandlingen främjas.

C

Trygghet genom att stödja vardagen

- Känslan av trygghet stärks
- Mobbning, diskriminering, trakasserier och störande beteende minskar

Bilder: Eeva Hämmäläinen och Petteri Hakala

Hälsosam uppväxt och studieförmåga som förutsättningar för en god vardag

Barns och ungas studieförmåga och hälsosamma uppväxt bygger på trygga relationer och positiva uppväxtmiljöer.

I vardagen är tillräcklig sömn, god kost och fysisk aktivitet en central del av studieförmågan och den hälsosamma uppväxten. Hobbyverksamheten har betydelse för barns och ungas upplevelse av delaktighet och välbefinnande, och därför utvecklas resursfördelningen på stadsnivå. Tillsammans med välfärdsområdet Varha har vi fastställt gemensamma mål för att främja hälsosamma levnadsvanor. Studieförmågan stärks av kognitiva färdigheter samt av sociala och emotionella färdigheter. Vid sidan av dem skapar god psykisk hälsa och en trygg gemenskap grunden för lärande och studiemotivation.

Stöd för lärande och tillgängliga lärmiljöer säkerställer att barn och unga kan utvecklas enligt sina förutsättningar.

Tidig identifiering, fungerande och förebyggande stödtjänster och elev- och studerandevårdstjänster, stödnätverk samt positiva vardagsmiljöer stärker förutsättningarna för barns och ungas balanserade uppväxt och lärande.

Centrala mål:

- **Grundläggande färdigheter och kunskaper i undervisningsspråket stärks och läranderesultaten förbättras**
- **Verksamhetsmodellerna för stöd för lärande och verksamhetskulturen utvecklas**
- **Barns och ungas möjligheter till hobby- och fritidsverksamhet ökar**
- **Fysisk aktivitet och andra hälsosamma levnadsvanor ökar**

Bild: Åbo stad

A

Barns och ungas hälsosamma uppväxt och studieförmåga stärks i trygga relationer och positiva uppväxtmiljöer. Centralt är att stärka grundläggande färdigheter, rikta stödet för lärande i rätt tid samt inrikta åtgärder på att främja den psykiska hälsan. Dessutom är det viktigt att säkerställa att lärmiljöerna är tillgängliga och att servicekedjorna fungerar smidigt.

Mål:

Grundläggande färdigheter och kunskaper i undervisningsspråket stärks och läranderesultaten förbättras
Verksamhetsmodellerna för stöd för lärande och verksamhetskulturen utvecklas

Målen för genomslagskraft 2030:

- Antalet elever som får elevspecifikt och annat individuellt stöd samt omfattningen av behovet av stödet för lärande har utretts
- Stödet för lärande riktas i rätt tid och på ett jämlikt sätt
- Förekomsten av inlärningssvårigheter och utvecklingstrenden är kartlagda
- Kompetensnivån i matematiska grundfärdigheter utvecklas
- Läskunnighetsstrategin och läskunnigheten utvecklas
- STEAM-baserad undervisning utvecklas och kompetensstigarna blir mångsidigare
- Differentieringen i utbildningsstigarna och kumulerade utmaningar i lärandet minskar
- Kvaliteten på lärandestödet för flerspråkiga barn och unga samt jämlika förutsättningar på utbildningsvägarna utvecklas

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kon

Verksamhetsmodellerna och verksamhetskulturen för stöd för växande och lärande utvecklas inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och på alla utbildningsstadier. Tillräckligt stöd för lärande säkerställs i mån av möjlighet i närskolorna.

Inledande stöd för flerspråkiga barn utvecklas.

Områdesvisa stödtjänster stärks och det konsultativa, förebyggande arbetet som bedrivs i områdena utvecklas.

Verksamhetsmodeller som stöder informationsöverföringen i övergångsskedet utvecklas och införs.

Åtgärderna i läskunnighetsstrategin och läskunnighetsprogrammet vidtas. Samverkande läskunnighetsprojekt inleds tillsammans med biblioteket, Varha och organisationer.

Personalen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen introduceras till och inspireras att använda STEAM-pedagogik och tillhörande material.

En positiv inställning till utbildning stärks och främjas på alla utbildningsstadier genom att öka gemenskapen och fästa uppmärksamhet vid lärmiljöerna.

Tillräcklig sömn, god kost och fysisk aktivitet i vardagen skapar grunden för ett balanserat liv för barn och unga. Tidig identifiering och förebyggande tjänster spelar en avgörande roll när det gäller att stödja en balanserad uppväxt.

Mål:

Barns och ungas möjligheter till hobby- och fritidsverksamhet ökar Fysisk aktivitet och andra hälsosamma levnadsvanor ökar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Barns och ungas fysiska funktionsförmåga utvecklas positivt
- Barns och ungas psykiska funktionsförmåga utvecklas positivt
- Övervikt bland barn och unga minskar
- Användningen av nikotinprodukter och rusmedel bland unga minskar
- Deltagandet i hobbyverksamheten ökar
- Fritidsvanor och delaktighet ökar

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna konkretiseras.

Rörelse i vardagen inom småbarnspedagogik och skola stärks i enlighet med de förpliktande mål för främjande av en fysiskt aktiv livsstil som ingår i läroplanerna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

En trygg skolväg säkerställs och elever uppmuntras att gå eller cykla till skolan.

Skolornas klubbverksamhet, uppsökande hobbyverksamhet samt ungdomsarbete och fritidstjänster riktas områdesvis utifrån samverkande utvecklings- och planeringsarbete.

Klubb-, hobby- och fritidsverksamhet som ordnas i skollokaler och på skolgårdar efter skoldagen utökas.

Hobbymöjligheterna för barn och unga med invandrarbakgrund (särskilt flickor) utökas.

Modellen Skolan som plattform utvecklas, pilottestas och följs upp.

Genomslagskraften för Boostii-modellen utreds och modellen vidareutvecklas och utvidgas.

Utöver fysisk aktivitet främjas även andra hälsosamma levnadsvanor, såsom god kost, tillräcklig sömn och trygg användning av sociala medier, i samarbete med Varha.

Det säkerställs att modellen för förebyggande rusmedels- och laglighetsfostran genomförs jämlikt för alla i skolorna även framöver, och främjandet av nikotinfrihet i barns och ungas miljöer utvecklas i samarbete med Varha.

Vi deltar i Varhas utvecklingsarbete för att få handledare inom barns och ungas hobbyverksamhet att stödja det psykiska välbefinnandet.

Planeringen av servicenätet fortsätter med beaktande av skolorna och deras gårdar som gemensamma mötesplatser.

B

Gemenskap och delaktighet stärker livskvaliteten i vardagen

Gemenskap och delaktighet utgör grunden för barns och ungas välbefinnande, lärande och en meningsfull vardag. Delaktighet innebär att barn och unga har verkliga möjligheter att påverka frågor som berör dem, bli hörda och delta på ett tryggt sätt i sina vardagsmiljöer. Gemenskapen stärker i sin tur känslan av tillhörighet, minskar ensamhet och skapar positiva uppväxt- och lärmiljöer där man verkar tillsammans och tar ansvar för varandra.

Gemenskap främjas genom mångsidigt regionalt samarbete. Genom samordning av hobby- och fritidsverksamhet på stadsnivå ökas möjligheterna till deltagande och de positiva strukturerna i vardagen stärks.

Vid sidan av delaktighet upptas barnkonsekvensbedömning som säkerställer att barns perspektiv beaktas i beslutsfattande och utvecklingsarbete. Handlingsplanen för programmet Barnvänlig kommun genomförs. Barns och ungas synpunkter samlas in regelbundet genom olika enkäter och mätare och utnyttjas i utvecklingen av tjänster.

I enlighet med de samverkande målen i den föregående periodens välfärdsplan för barn och unga – alla med, lokaler i flera aktörers bruk och systemisk förändring – fortsätter man att stödja hörandet av barn och unga, gemenskapen och jämlika möjligheter att delta i verksamheten i det egna området.

Centrala mål:

- **Skolengagemang, gemenskap och delaktighet stärks**
- **Segregationen och dess konsekvenser minskar och likabehandlingen främjas.**

Bild: Ville Solkinen

B

Gemenskap minskar ensamhet och stärker positiva uppväxt- och lärmiljöer. För att uppnå målen utvecklas från småbarnspedagogiken till andra stadiet det gemensamma elev- och studerandevårdsarbetet, användningen av lokaler för flera aktörer samt det regionala samarbetet mellan olika aktörer. Dessa stärker barns, ungas och unga vuxnas delaktighet samt de positiva strukturerna i vardagen.

Mål:

Skolengagemang, gemenskap och delaktighet stärks
Avveckling av segregation och minskning av dess effekter samt främjande av jämlikhet

Målen för genomslagskraft 2030:

- Områdesvis differentiering minskar
- Upplevelsen av att kunna påverka sitt eget liv ökar
- Antalet skolfrånvarodagar minskar
- Andelen elever som trivs i skolan ökar
- Genomslagsindikatorer för ungdomsarbete och skolungdomsarbete har tagits i bruk

Bild: Jenna Westerlund

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kommer till stånd.

En områdesmodell för samverkande arbete inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och ungdomsarbetet utvecklas och genomförs (svenskspråkiga tjänster utgör ett eget område).

Vi ökar stigar för valfria ämnen och betonad undervisning i närskolor.

Differentiering mellan barn, unga, familjer och områden motverkas genom behovsbaserad resursfördelning enligt bostadsområden samt enligt barn- och ungdomsgrupper.

Verksamhetsplanen för UNICEFs modell Barnvänlig kommun genomförs.

Processerna för kunskapsbaserad ledning samt verktygen som stöder dessa (inklusive kvalitetsmätare) utvecklas.

Verksamhetsmodellerna för gemensam elev- och studerandevård, familjecentersamarbetet samt det regionala samverkande arbetet utvecklas i samarbete med Varha, Itla och organisationer.

En välfärdsmodell för den grundläggande utbildningen utvecklas och genomförs.

En systematisk regional uppföljning av närvaro tas i bruk, och verksamhetsmodeller utvecklas för att stödja närvaro och förebygga frånvaro inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

Ungdomsarbetet i skolor och läroanstalter utvecklas liksom utvärderingen av dess genomslag (inklusive samhällspedagogernas arbete på andra stadiet och skolungdomsarbete).

Uppsökande ungdomsarbete och ett aktivt samarbete i bostadsområden utvecklas med beaktande även av unga vuxna och verksamhet riktad till dem (till exempel områdesvardagsrum).

Trygghet genom att stärka vardagen

Säkerhet är en grundförutsättning för barns och ungas välbefinnande och ett genomgående tema i alla vardagsmiljöer. Den omfattar fysisk, psykisk och social trygghet samt tillit till att miljön är förutsägbar, omsorgsfull och skapar stabilitet.

En trygg vardag stöder lärande, delaktighet och gemenskap samt förebygger störande beteende och anhopning av välfärdsproblem. I skolor, inom småbarnspedagogik, i hobbyverksamhet och i digitala miljöer stärks tryggheten genom tydliga strukturer, fungerande praxis och en gemensam verksamhetskultur.

Centralt är att förebygga mobbning, säkerställa vuxennärvaro, främja positiv växelverkan, erbjuda tillgängliga stödtjänster och ge tidigt stöd. Detta ökar barns och ungas upplevelse av att bli hörda och sedda samt att någon bryr sig om dem.

Upplevelsen av trygghet stärks genom regionalt samarbete, lokaler i flera aktörers bruk samt verksamhetsmodellen ”skolan som plattform”. Tillgången till hobbyverksamhet och andra fritidsmöjligheter ökar trygga och gemensamma mötesplatser i barns, ungas och unga vuxnas vardag även utanför skoltid.

Centrala mål:

- **Känslan av trygghet stärks**
- **Mobbning, diskriminering, trakasserier och störande beteende minskar**

Bild: Suvi Elo

Säkerhet är en grundförutsättning för välbefinnande. En fysiskt, psykiskt och socialt trygg miljö stöder lärande, förebygger störande beteende och stärker samhörighet samt delaktighet i alla åldrar. Tryggheten främjas genom förebyggande av mobbning, fungerande strukturer, smidiga stödtjänster och sektorsövergripande samarbete både i skolor och under fritiden.

Mål:

Känslan av trygghet stärks. Mobbning, diskriminering, trakasserier och störande beteende minskar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Den upplevda tryggheten i skolan ökar
- Antalet upplevelser av mobbning, diskriminering och trakasserier minskar
- Antalet situationer med störande beteende minskar
- Antalet brott bland unga minskar

Bild: Heikki Räisänen

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kon

En trygg vardag och trygga uppväxtmiljöer utvecklas med fokus på både den fysiska och sociala miljöns säkerhet.

Vi inför verksamhetsmodeller som går ut på att förebygga mobbning, diskriminering, trakasserier, störande beteende och våldsamt beteende på alla skolstadier.

Planerna för antimobbningsåtgärder i den grundläggande utbildningen uppdateras och verkställs, och vi kommer överens om hur genomförandet av planerna ska följas upp.

Arbetet inom barns och ungas säkerhetsteam samt poliskoordinatorns arbete utvecklas, liksom utvärderingen av deras genomslag.

Dessutom stärks personalens säkerhetskompetens och säkerhetskulturen i skolor, läroanstalter och ungdomslokaler.

Uppsökande ungdomsarbete utökas i områden och behoven hos unga vuxna beaktas också i verksamheten.

Säkerheten för skolresor utvecklas: riskpunkter inklusive åtgärder.

”

En trygg och förutsägbar vardag för barn och unga ger möjlighet att fokusera på uppväxt, lärande och fritid utan ständig oro.

När skolvägar, platser för fritidsaktiviteter och egna bostadsområden upplevs som trygga, och när vuxna finns närvarande och ger stöd, blir det lättare att röra sig, prova nya saker och delta i gemensamma aktiviteter.

En trygg vardag stärker tilliten till att man får hjälp i tid om något oroar, och att var och en blir accepterad som den man är – utan rädsla för mobbning, diskriminering eller våld.

På så sätt kan barn och unga växa upp i en miljö där de vågar drömma, påverka och skapa en god framtid i Åbo.

Välstånd vuxna: personer i arbetsför ålder och äldre

Prioriteringar och mål för främjandet av vuxnas välbefinnande

A

Arbets- och funktionsförmåga som förutsättningar för en god vardag

- Goda levnadsvanor och arbetsförmåga bland personer i arbetsför ålder ökar
- Den psykiska belastningen hos personer i arbetsför ålder minskar
- Goda levnadsvanor och funktionsförmåga bland äldre ökar
- De äldres förutsättningar för att bo hemma förbättras
- Överkonsumtionen av alkohol hos den vuxna befolkningen minskar

B

Gemenskap och delaktighet stärker livskvaliteten i vardagen

- Upplevelsen av delaktighet ökar
- Ensamheten minskar

C

Trygghet genom att stödja vardagen

- Tjänsternas jämlikhet och tillgänglighet ökar
- Säkerheten förbättras
- Utmaningar i vardagen minskar
- Diskriminering och rasism minskar
- Upplevelser av våld minskar

Arbets- och funktionsförmåga hos den vuxna befolkningen som förutsättningar för en god vardag

Arbets- och funktionsförmågan ses som en central del av Åbobornas välbefinnande och stadens livskraft: när vuxna har resurser att studera, arbeta och fungera i vardagen stärks samtidigt sysselsättning, produktivitet och delaktighet.

Staden strävar efter att stärka invånarnas hälsa och resurser i alla livsskeden genom att stödja hälsosamma levnadsvanor, psykisk hälsa och en fungerande vardag. Målet med hälsofrämjande arbete är inte bara att stödja hälsa och funktionsförmåga, utan också att förebygga sjukdomar, olycksfall och marginalisering samt minska hälsoskillnader mellan olika befolkningsgrupper.

Målet är att så många Åbobor som möjligt ska ha god arbets- och funktionsförmåga och därmed möjlighet att leva ett vardagsliv som motsvarar deras egna önskemål.

Centrala mål:

- Goda levnadsvanor och arbetsförmåga bland personer i arbetsför ålder ökar
- Den psykiska belastningen hos personer i arbetsför ålder minskar
- Goda levnadsvanor och funktionsförmåga bland äldre ökar
- De äldres förutsättningar för att bo hemma förbättras
- Överkonsumtionen av alkohol hos den vuxna befolkningen minskar

Bild: Seilo Ristimäki

A

Arbetsförmågan är en central grund för välbefinnande, som påverkar ork i vardagen, ekonomisk trygghet och delaktighet. Fysisk inaktivitet och ohälsosamma levnadsvanor är vanliga problem som påverkar arbets- och funktionsförmågan, liksom orken i arbetet och vardagen

Mål:

Goda levnadsvanor och arbetsförmåga bland personer i arbetsför ålder ökar

Bild: Kai Salonen

Målen för genomslagskraft 2030:

- Den upplevda hälsan har ökat
- Levnadsvanor som är gynnsamma för hälsan har blivit vanligare
- Enligt rekommendationerna för hälsofrämjande fysisk aktivitet har andelen personer som rör sig för lite minskat
- Andelen personer som upplever sig som helt eller delvis arbetsoförmögna har minskat
- Antalet 25–64-åringar som får invalidpension har minskat

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kommer till stånd.

Vi stöder personer i arbetsför ålder att ta en aktiv roll i att främja sina egna hälsovanor och sitt välbefinnande genom kommunikation, bland annat i samarbete med Varha och olika organisationer.

Vi utvecklar livsstilshandledningen i samarbete med Varha (inklusive kost- och motionsrådgivning, behandling av sömnlöshet, förebyggande av rusmedelsanvändning samt kulturvälbefinnande).

Vi främjar god näringshälsa i enlighet med anvisningen ”Rekommendation om måltider under arbetstid”.

Vi utvecklar en trivsam och tillgänglig stadsmiljö som uppmuntrar till egen aktivitet och vardagsmotion.

Vi vidareutvecklar möjligheter till förmånliga aktiviteter med låg tröskel för motion och deltagande i kulturverksamhet för personer med olika funktionsförmåga i samarbete med olika aktörer.

Vi stöder arbetsförmåga och arbetshälsa med mångsidiga metoder genom att fördjupa samarbetet med arbetsgivarorganisationer och företagshälsovårdens tjänsteleverantörer för att uppmuntra till en mer aktiv vardag.

Vi stöder de arbetslösas sysselsättning genom åtgärder som främjar arbetsförmågan på ett samverkande sätt mellan olika aktörer.

Den psykiska belastningen är en betydande faktor som försämrar välbefinnandet och kan påverka både psykisk och fysisk hälsa, sociala relationer och ekonomisk situation.

Mål:

Belastningen hos personer i arbetsför ålder minskar

Bild: Kai Salonen

Målen för genomslagskraft 2030:

- Andelen personer i arbetsför ålder som upplevt psykisk belastning har minskat.
- Andelen personer som har använt hälso- och sjukvårdstjänster på grund av problem relaterade till psykisk hälsa eller användning av rusmedel har minskat.

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna konkretiseras.

Vi stöder psykiska resurser och hantering av belastning genom olika metoder, till exempel genom egenvårdsprogram för psykiskt välbefinnande och välbefinnandeföreläsningar.

Vi ökar kunskapen om betydelsen av och hur man kan stärka psykiskt välbefinnande samt om skadliga effekter av rusmedelsanvändning genom att erbjuda webbutbildningar för organisationers anställda och kommuninvånare.

Vi erbjuder närtjänster som stöder psykiskt välbefinnande (bland annat genom områdesvardagsrum och förebyggande pop up-samtalsstöd).

Vi stärker samarbetet och partnerskapen tillsammans med arbetsgivarorganisationer genom arbetsgivarmöten och kommunikation.

Vi effektiviserar servicehandledningen för arbetslösa genom att stärka kompetensen hos personalen inom sysselsättningstjänster, bland annat kring förebyggande mentalvårdstjänster med låg tröskel.

Vi sammanställer ett lättillgängligt digitalt materialpaket om psykiskt välbefinnande för invånarna, som innehåller förebyggande tjänster med låg tröskel som används i Åbo.

Vi vidareutvecklar möjligheter till förmånliga aktiviteter med låg tröskel för motion och deltagande i kulturverksamhet för personer med olika funktionsförmåga i samarbete med olika aktörer.

Vi stöder olika kulturgruppers kunskap och beredskap att hantera teman kring psykiskt välbefinnande i samarbete med organisationer och sammanslutningar.

A

De äldres goda funktionsförmåga tryggar en meningsfull vardag som motsvarar deras egna önskemål. Regelbunden och mångsidig fysisk aktivitet samt andra hälsosamma levnadsvanor upprätthåller hälsa och funktionsförmåga. Närbelägna kulturvälfärdstjänster kan öka livskvaliteten. Genom att utveckla åldersvänliga tjänster och en åldersvänlig stadsmiljö möjliggörs de äldres aktiva aktörskap.

Mål:

Goda levnadsvanor och funktionsförmåga bland äldre ökar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Den upplevda hälsan har ökat
- Levnadsvanor som är gynnsamma för hälsan har blivit vanligare
- Enligt rekommendationerna för hälsofrämjande fysisk aktivitet har andelen personer som rör sig för lite minskat
- Andelen invånare som känner sig ensamma har minskat.

Bild: Rabbit Visuals

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kor

Vi stöder äldre att ta en aktiv roll i att främja sina egna hälsovanor och sitt välbefinnande genom kommunikation, bland annat i samarbete med Varha.

Vi utvecklar livsstilshandledningen i samarbete med Varha (inklusive kost- och motionsrådgivning, behandling av sömnlöshet, förebyggande av rusmedelsanvändning samt kulturvälbefinnande).

Vi utvecklar kultur- och motionstjänster på ett samverkande sätt och med utnyttjande av effektiva verksamhetsmodeller för att upprätthålla fysisk, psykisk, kognitiv och social funktionsförmåga, med beaktande av invånarnas mångfald och särskilda behov hos personer med olika bakgrund.

Vi gör det lättare för äldre att delta i kultur- och motionsaktiviteter samt frivilligverksamhet genom att utöka lågröskelutbudet i bostadsområden och välfärdscenter i samarbete med organisationer och företag.

Vi utvecklar en trivsam, åldersvänlig stadsmiljö i bostadsområdena som möjliggör delaktighet och uppmuntrar till egen aktivitet och vardagsmotion.

Vi skapar en verksamhetsmodell för effektiv handledning av personer som går i pension mot hobbyer och tjänster som främjar välbefinnande.

A

Åldersvänliga närtjänster som stöder vardagen samt tillgängliga miljöer gör det möjligt att bo hemma längre. Det är viktigt att förebygga fallolyckor och upprätthålla fysisk funktionsförmåga genom styrke- och balansträning. Genom att minska ensamheten och stärka gemenskapen främjas de äldres delaktighet och förmåga att klara sig hemma.

Mål:

De äldres förutsättningar för att bo hemma förbättras

Målen för genomslagskraft 2030:

- Andelen personer som fyllt 75 år och som bor hemma har ökat.
- Andelen personer som fyllt 75 år och upplever stora svårigheter att gå 500 meter har minskat.
- Antalet vårdperioder relaterade till fall och fallolyckor har minskat.
- Andelen invånare som bor inom 300 meters avstånd från ett grönområde har ökat.

Bild: Kai Salonen

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna konk

Vi utvecklar en trivsamt och åldersvänlig stadsmiljö i bostadsområdena som möjliggör egen aktivitet, gemenskap och uppmuntrar till vardagsmotion.

Vi förbättrar den fysiska konditionen hos personer över 75 år genom att erbjuda lättillgängliga styrke- och balansgrupper med beaktande av målgruppens mångfald.

Vi förebygger fallolyckor genom motion, kommunikation, samarbete med Varha, utdelning av halkskydd samt genom att förbättra säkerheten i stadsmiljön.

Vi utvecklar åtgärder för att minska ensamheten på ett samverkande sätt med olika aktörer.

Vi gör det lättare för äldre att delta i kultur- och motionsaktiviteter samt frivilligverksamhet genom att utöka lågröskelutbudet i bostadsområden och välfärdscenter i samarbete med organisationer och företag.

Vi främjar högkvalitativt och trivsamt åldersvänligt boende som uppmuntrar till gemenskap och möjliggör gemensamt boende. Vi förbättrar tillgängligheten i boendet i samarbete med bostadsbolag och disponenter genom att erbjuda rådgivning till bostadsbolagen och stödja installationen av hissar i efterhand.

Vi förbättrar kollektivtrafikens åldersvänlighet, tillgänglighet och säkerhet för äldre till exempel genom att stärka förarnas kompetens, utveckla servicelinjer, förbättra tillgängligheten vid busshållplatser och genom kommunikationsinsatser.

A

Överkonsumtionen av alkohol försämrar hälsan, ökar risken för olyckor och försvårar vardagen. Att minska alkoholanvändningen stöder funktionsförmågan, möjliggör ett tryggt boende i hemmet och främjar de äldres övergripande välbefinnande.

Mål:

Överkonsumtionen av alkohol hos den vuxna befolkningen minskar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Den positiva upplevelsen av psykisk hälsa har ökat bland personer i arbetsför ålder och bland äldre.
- Andelen riskkonsumenter av alkohol har minskat bland personer i arbetsför ålder och bland äldre.
- Andelen personer som har använt hälso- och sjukvårdstjänster på grund av problem relaterade till psykisk hälsa eller användning av rusmedel har minskat.

Bild: Ksenija Viitanen

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna konk

Vi informerar kommuninvånarna om riskbruk av rusmedel och de skador detta orsakar samt om hälsoeffekterna av rusmedelsfrihet/måttlig konsumtion, till exempel genom webbkommunikation och rådgivning som ordnas i bostadsområden.

Vi stärker organisationers och frivilligas kompetens genom att utbilda dem i att identifiera personer med rusmedelsproblem och att ge servicehandledning.

Vi stärker de närståendes kompetens i att ingripa i rusmedelsanvändning och i att söka hjälp, till exempel genom utbildning och kamratstöd.

Åtgärder inom det förebyggande rusmedelsarbetet utvecklas, till exempel utveckling av ansvarsfull servering samt uppsökande och relationsskapande arbete i grupper och gemenskaper.

Genom olika gemenskaper synliggörs verksamhetsmodeller och metoder inom det förebyggande rusmedelsarbetet, och flerspråkigt material utnyttjas i integrationsarbetet.

Verksamhetssätten inom det förebyggande rusmedelsarbetet stärks bland annat genom att utveckla gruppverksamheten i samarbete med organisationsfältet samt den kunskapsbaserade ledningen i samarbete med Varha och kommunerna i Egentliga Finland.

Vi stärker den vuxna befolkningens psykiska välbefinnande och resurser genom att erbjuda verktyg för att hantera vardagens utmaningar, till exempel genom egenvårdsprogram för psykiskt välbefinnande samt välfärdsföreläsningar och grupper.

B

Gemenskap och delaktighet stärker livskvaliteten i vardagen

Gemenskap och delaktighet är centrala faktorer som stärker Åbobornas välfärd och stadens livskraft. När människor har möjlighet att möta varandra, delta i verksamheten och påverka utvecklingen i sitt eget område stärks både individens välbefinnande och hela stadens sociala hållbarhet. Gemenskapen ökar stadsbornas känsla av trygghet, minskar ensamhet och skapar meningsfullhet i vardagen.

I Åbo främjas gemenskapen genom många lokala insatser: genom samarbete med organisationer, mötesplatser med låg tröskel samt olika former av delaktighet. Målet är att så många Åbobor som möjligt ska uppleva sig som en del av gemenskapen och kunna delta i utvecklingen av sitt eget område och hela staden.

Centrala mål:

- **Upplevelsen av delaktighet ökar**
- **Den upplevda ensamheten minskar**

Bild: Heikki Räisänen

B

En svag upplevelse av delaktighet kan försvaga förtroendet, minska deltagandet och begränsa möjligheterna att påverka det egna livet och den egna omgivningen.

Mål:

Upplevelsen av delaktighet ökar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Upplevelsen av delaktighet och möjligheterna att påverka har stärkts
- Förtroendet för myndigheterna bland olika befolkningsgrupper har stärkts
- Möjligheterna att delta och påverka har förbättrats

Bild: Pasi Leino

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kon

Stadens verksamhetskultur förändras så att växelverkan med invånarna utgör kärnan i verksamheten och att möjligheterna till delaktighet och påverkan förbättras för personer i en svagare ställning. (Verksamhetsmodell för delaktighet: Ssn 2.3.2026)

Genom invånarbarometern samlas information in till stöd för kunskapsbaserad ledning, och åtgärder skapas för att undanröja hinder för delaktighet med beaktande av personer i en svagare ställning.

Tillgänglig kommunikation, servicehandledning och rådgivning utvecklas med hänsyn till olika befolkningsgrupper för att öka jämlikheten och tillgängligheten i tjänster och understöd.

Vi utökar det uppsökande arbetet i bostadsområdena för att lyssna till invånarna och synliggöra bland annat tjänster samt möjligheter att få stöd och påverka.

Vi ökar antalet gemensamma lokaler i områdena utifrån behov. I takt med att arbetet framskrider tar vi fram mätare för att följa upp användningen av lokalerna och kundupplevelsen.

Utifrån behov utvecklas mångkulturella och gemenskapsfrämjande mötesplatser, och samtidigt synliggörs redan befintliga mötesplatser som ordnas av olika aktörer.

Samarbetet i bostadsområdena stärks fortsatt mellan invånare och olika partner (bl.a. organisationer, religiösa samfund och företag), bland annat genom att stödja befintliga nätverk och samarbetet mellan olika aktörer samt genom att synliggöra möjligheterna till frivilligarbete.

B

Ensamhet är en stor utmaning i alla åldersgrupper. Den försvagar den psykiska hälsan och funktionsförmågan och ökar risken för sociala problem och hälsoproblem.

Mål:

Ensamheten minskar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Andelen personer som upplever sig som ensamma har minskat både bland personer i arbetsför ålder och bland äldre.
- Andelen invånare som bor inom 300 meters avstånd från ett grönområde har ökat.

Bild: Pasi Leino

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kommer att genomföras.

Personer som löper risk att drabbas av ensamhet och marginalisering identifieras innan de är tvugna att anlita tyngre tjänster, bland annat genom att utbilda personal och organisationer i att tidigt upptäcka och ingripa i situationer, till exempel i läroanstalter och i kundservicesituationer.

För alla åldersgrupper skapas trivsamma lek- och närmotionsplatser som stödjer en god relation till naturen samt en stadsmiljö som lämpar sig för vistelse och uppmuntrar till möten.

Åtgärder riktas områdesvis till grupper som löper risk att drabbas av ensamhet och marginalisering i samarbete med bland annat serviceområden och organisationer, till exempel genom att kombinera kultur och motion och möjliggöra möten över generationsgränserna.

En samarbetsmodell utvecklas tillsammans med ett tvärsektorielt nätverk för att förebygga ensamhet och för att hänvisa till tjänster (kommunen, organisationer, Varha, religiösa samfund).

Åtgärder som stärker gemenskap och delaktighet utvecklas tillsammans med olika aktörer (bl.a. evenemang med låg tröskel och grupper med olika innehåll, synliggörande av områdesvardagsrum och andra mötesplatser inom olika gemenskaper och bostadsbolag samt utbildning av handledare), och deras tillgänglighet förbättras bland annat med hjälp av frivillig- eller ledsagartjänster.

Det psykiska välbefinnandet hos arbetslösa och äldre stärks till exempel genom att integrera innehåll som främjar psykiskt välbefinnande i gruppverksamhet (bl.a. grupper med motions- och kulturinnehåll, anhöriggrupper, vänkretsar för äldre m.m.).

Vi utvecklar tillgänglig flerkanalskommunikation om olika möjligheter att vara aktiv, utöva fritidsaktiviteter och få vänner, till exempel genom uppsökande områdesbaserad kommunikation med hjälp av kamratkommunikatörsverksamhet.

Trygghet genom att stärka vardagen

För Åbobornas välfärd är det avgörande att vardagen är förutsägbar, trygg och smidig i alla livssituationer. När människor känner sig trygga i sin egen omgivning och de grundläggande förutsättningarna i vardagen, såsom tillgängliga och lättillgängliga tjänster, är i ordning, stärks även välbefinnandet, delaktigheten och förtroendet.

Staden främjar tryggheten i vardagen genom att förbättra trivsamtalen och tillgängligheten i bostadsområden, förebygga våld och diskriminering samt genom att stödja invånare med ekonomiska problem genom att utveckla matutdelningsverksamheten. Även förebyggande av bostadslöshet och tidigt stöd är centrala medel för att stärka livshanteringen.

Målet är att alla Åbobor ska kunna uppleva trygghet, jämlikhet och stabilitet i sin vardag samt leva i en miljö som stöder en god och aktiv vardag.

Centrala mål:

- **Tjänsternas jämlikhet och tillgänglighet ökar**
- **Säkerheten förbättras**
- **Utmaningar i vardagen minskar**
- **Diskriminering och rasism minskar**
- **Upplevelser av våld minskar**

Bild: Jussi Vierimaa

Svår tillgång till tjänster kan försämra välbefinnandet, öka ojämlikheten och försvåra smidigheten i vardagen. Lättillgängliga tjänster stöder jämlika möjligheter.

Mål:

Tjänsternas jämlikhet och tillgänglighet ökar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Antalet tillgängliga och hinderfria byggnader, lokaler, tjänster och miljöer i staden har ökat
- Tillgängligheten till tjänster har förbättrats (serviceställen, kommunikation)

Bild: Heikki Räisänen

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna

I samarbete med olika aktörer utökas jämlika och tillgängliga tjänster samt det regionala utbudet med beaktande av invånarnas mångfald.

Inom helhetskoordinationen av integrationsarbetet fastställs strukturer, verksamhetssätt och tjänster i enlighet med de förändringar som den nya lagstiftningen medför.

Tillgänglig och flerkanalskommunikation utvecklas med beaktande av invånarnas mångfald, liksom möjligheterna till klarspråk och personliga möten.

Åtgärder för tillgänglighet och hinderfrihet främjas i enlighet med Åbo stads tillgänglighetsanvisningar, bland annat genom att ordna utbildningar för stadens serviceområden och externa aktörer.

Helheten och kvaliteten i det digitala stödet utvecklas på stadsnivå och kommunikationen om digitalt stöd förbättras.

Tillgängligheten och hinderfriheten i kollektivtrafiken förbättras, till exempel genom att göra busshållplatser mer tillgängliga.

En känsla av otrygghet begränsar rörligheten, deltagandet och smidigheten i vardagen. En trygg miljö ökar välbefinnandet och stärker områdenas attraktionskraft.

Mål:

Säkerheten förbättras

Målen för genomslagskraft 2030:

- Andelen personer som upplever sin vardag som otrygg har minskat.
- Andelen personer som är nöjda med förhållandena i sitt bostadsområde har ökat
- Poängsättningen i bedömningen av trafiksäkerheten har ökat
- Renligheten och trivseln i bostadsområdena har förbättrats
- Upplevelsen av trygghet i områdena har ökat
- Skadegörelsen har minskat i staden

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kon

Segregationen i bostadsområden förebyggs och avvecklas. Den jämställda stadsutvecklingen främjas med hjälp av aktiv markanvändningspolitik.

Principer för ett tryggare rum tas fram och införs i stadens och samarbetsparternas tjänster.

Invånarnas känsla av trygghet och framtidstro stärks genom kommunikation i samarbete med Varha, organisationer och stadens eget säkerhetsarbete (t.ex. positiv kommunikation om bostadsområden och genomförda förbättringar, gemenskapernas framgångar, effekter av demokratiåtgärder, 72-timmars beredskap, trafiksäkerhet).

Bostadsområdenas nuvarande riskplatser kartläggs och det förebyggande samarbetet utvecklas tillsammans med bostadsbolag och disponenter (bl.a. gårdar, belysning, gångvägar, sandning, trivsamma mötesplatser).

Vi söker olika sätt att öka trivseln i bostadsområdena till exempel genom offentlig konst och genom att utnyttja kompetensen hos personer med olika bakgrund via gemenskapskonst.

Trafiksäkerheten främjas genom ett brett samarbete mellan olika aktörer med hjälp av kommunikation, kampanjer, fostran och evenemang.

Interna strukturer stärks och samarbetet med olika partner utvecklas för att främja arbetet med välfärdssäkerhet som en del av utvecklingen av säkerhetsarbetet i landskapet.

Ekonomisk osäkerhet och behov av mathjälp försvagar den grundläggande tryggheten i vardagen och ökar belastningen. Bostadslöshet försämrar kraftigt stabiliteten i vardagen och välbefinnandet samt ökar andra sociala och hälsomässiga utmaningar.

Mål:

Utmaningar i vardagen minskar

Målen för genomslagskraft 2030:

- Antalet långtidsbostadslösa i MBT-området i Åbo har minskat.
- Den upplevda värdigheten i mathjälpsverksamheten och servicekvaliteten har förbättrats.
- Köerna till mathjälp har blivit kortare och väntetiderna har minskat.
- Kunder inom mathjälpen har hänvisats till gemensamma måltider och fortsatta tjänster.

Bild: Pasi Leino

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösningarna kommer till stånd.

Åbo förbinder sig att genomföra åtgärder i enlighet med den regionala verksamhetsplanen för att avskaffa bostadslöshet.

Stöd för boendet ordnas genom olika metoder, bland annat genom att erbjuda boenderådgivning oberoende av boendeform samt genom att utveckla ungas boendefärdigheter och öka invandrares medvetenhet.

Stadens bostadspolitiska riktlinjer uppdateras så att de innehåller konkreta mål och mätare för att minska bostadslösheten och öka utbudet av bostäder till skäligt pris.

Kunskapsbasen och en tillräcklig förståelse för bostadslöshet och dess bakomliggande orsaker stärks för att förebygga boenderelaterade problem.

Vi stärker mänskligheten i mathjälpen genom att gå över från köande till tidsbokning, utveckla kundens valfrihet, individuellt bemötande och servicehandledning samt genom att utbilda personalen hos aktörerna i ett respektfullt och kundorienterat bemötande.

Vi effektiviserar utnyttjandet av matsvinnet genom att utvidga verksamheten vid svinnmats-terminalen, effektivisera hanteringen av kylkedjorna och utveckla planeringen av distributionen.

Samarbetet mellan aktörer inom mathjälpen stärks genom att utveckla kunskapsbasen, uppföljningen av genomslagskraften och kommunikationen samt genom att vidareutveckla en nätverksbaserad verksamhetsmodell.

Diskriminering och rasism försvagar tryggheten, förtroendet och känslan av tillhörighet. Goda befolkningsrelationer samt trygga och jämlika möten stöder välfärd och delaktighet i gemenskapen.

Mål:

Diskriminering och rasism minskar

Bild: Heikki Räisänen

Målen för genomslagskraft 2030:

- Upplevelsen av diskriminering och rasism har minskat
- Antalet hatbrott har minskat

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösning

Diskriminering, rasism och hatretorik förebyggs genom samarbete med olika gemenskaper samt genom utbildningar och informationskampanjer i syfte att skapa en trygg verksamhetsmiljö.

Goda befolkningsrelationer främjas genom växelverkan med lokala gemenskaper, bland annat genom att möjliggöra möten mellan personer med olika bakgrund i gemensamma lokaler och vid evenemang.

Toleransen stärks och förståelsen för olikheter och kulturell mångfald främjas genom olika åtgärder, samtidigt som kunskapen om det finländska samhället ökas bland personer med olika bakgrund.

Principer för ett tryggare rum tas fram och införs i stadens och samarbetsparternas tjänster.

Möjligheterna att få stöd för personer som upplevt diskriminering eller rasism förbättras, till exempel genom att informera invånarna om stadens anmälningskanal och vid behov utveckla stödtjänster.

Erfarenheter av våld försvagar känslan av trygghet, det psykiska välbefinnandet och stabiliteten i vardagen. Förebyggande av våld och tidigt stöd är centrala för att trygga välbefinnandet och för att bygga en jämlik stad.

Mål:

Upplevelser av våld minskar

Bild: Esko Keski-Oja

Målen för genomslagskraft 2030:

- Andelen personer som har upplevt fysiskt eller psykiskt våld i nära relationer har minskat
- Antalet hatbrott har minskat
- Antalet brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom har minskat
- Antalet fall och försök av mord, dråp, misshandel, sexualbrott och skadegörelse som registrerats på offentliga platser har minskat (störningsindex/polisen).

Lösningar

Serviceområdena fastställer årligen de åtgärder varmed lösning

En plan för att förebygga våld utarbetas med beaktande av Varhas motsvarande plan, och åtgärder för att förebygga våld mot kvinnor inkluderas.

Allmänhetens medvetenhet om våldets skadliga konsekvenser och möjligheterna att få hjälp (både för utövare och utsatta) ökas genom kommunikation i samarbete med Varha.

Det sektorsövergripande säkerhetsteamet vidareutvecklas och dess verksamhet etableras, inklusive samarbete med polisen.

Personalens kompetens att identifiera och ingripa i våld samt att förebygga våldssituationer stärks, och hänvisningen till rätt hjälp förbättras med beaktande av invånarnas mångfald.

Kompetensen hos handledare och tränare inom organisationer och företag stärks när det gäller att förebygga diskriminering, trakasserier och våld i syfte att skapa en trygg fritidsmiljö.

Definition av begrepp som används i välfärdsplanen 1/2

Regional **SEGREGATION** innebär att bostadsområden blir allt mer olika, där olika befolkningsgrupper samt välstånd och utsatthet koncentreras till skilda områden. Denna socioekonomiska, demografiska eller etniska differentiering tar sig uttryck i inkomstskillnader, variationer i utbildningsnivå och en koncentration av arbetslöshet, vilket kan minska områdets attraktionskraft.

TILLGÄNGLIGHET OCH ÅTKOMLIGHET avser planering av miljöer, tjänster och information så att de kan användas av alla människor oberoende av funktionsförmåga. **Tillgänglighet** handlar främst om den fysiska miljön, såsom byggnader och transportmedel, medan **åtkomlighet** gäller digitala tjänster, information, kommunikation och attityder.

”PERSONER I UTSATT STÄLLNING” avser individer som tillhör en samhällsgrupp med en större risk att utsättas för diskriminering, fattigdom, social exkludering eller våld jämfört med den övriga befolkningen. Denna sårbara grupp möter ofta hinder i tillgången till välfärdstjänster, och deras möjligheter att påverka sitt eget liv eller att delta i samhällslivet är begränsade. Personer i utsatt ställning kan till exempel vara: **personer med svag ställning på arbetsmarknaden** (långtidsarbetslösa, personer med nedsatt arbetsförmåga, personer med funktionsnedsättning samt unga som står utanför arbete eller utbildning), **personer med utmaningar kopplade till ekonomisk situation eller social ställning** (låginkomsttagare, hemlösa, ensamförsörjare samt rehabiliteringsklienter inom mentalvården och missbrukarvården), **personer som tillhör olika minoritetsgrupper** (etniska minoriteter, invandrare och asylsökande) eller **personer som upplever utanförskap** och saknar tillhörighet eller möjlighet att påverka sin närmiljö.

Bild: Hannu Aaltonen

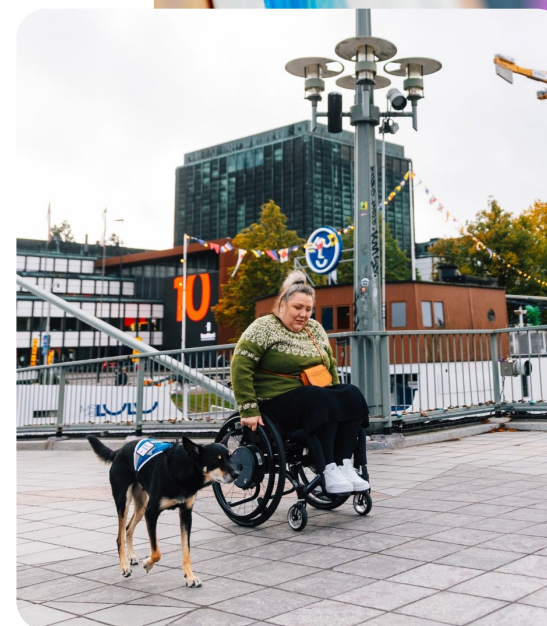

Bild: Heikki Räisänen

Definition av begrepp som används i välfärdsplanen 2/2

DELAKTIGHET är en levande och ständigt utvecklande form av samverkan, där invånarnas erfarenheter, behov och önskemål kopplas samman med stadens expertis och strategiska mål. Delaktighet är ett verksamhets sätt som bygger på förtroende, öppenhet och mångperspektivitet och som genomsyrar all verksamhet. Delaktighet uppstår genom genuin växelverkan och möten, där tjänstepersonens roll inte är att enbart förmedla information eller presentera beslut, utan att möjliggöra, stödja och vara den som går vid sidan och fungera som brobyggare. Delaktighet förutsätter både vilja och kompetens, vilket leder till att meningsfull påverkan sker där det finns verkligt handlingsutrymme – och där varje Åbobo har möjlighet att delta.

POLARISERING av befolkningen avser ett samhälleligt fenomen där människors åsikter, värderingar, livsstilar eller ekonomiska positioner utvecklas mot ytterligheter, medan mellanlägen – såsom dialog och moderata uppfattningar – minskar eller försvinner

DISKRIMINERING innebär att en person behandlas osakligt eller sämre än andra på grund av en personlig egenskap, såsom ålder, ursprung, kön eller religion. **RASISM** är en form av diskriminering som bygger på föreställningar om att vissa grupper av människor är överlägsna eller underlägsna andra, till exempel på grund av hudfärg eller etnisk bakgrund. Båda är förbjudna i Finland

PRINCIPER FÖR TRYGGARE RUM avser gemensamt överenskomna verksamhets sätt som säkerställer allas fysiska, psykiska och sociala trygghet samt likabehandling. Målet är att skapa en miljö fri från trakasserier,

diskriminering och hatretorik, där mångfald, självbestämmande och personliga gränser respekteras.

MÅNGFALD avser likheter och olikheter mellan människor och omfattar individers bakgrunder, egenskaper och erfarenheter. Begreppet betonar varje människas unika karaktär, såsom kulturell bakgrund, ålder, kön, språk, religion, övertygelse, funktionsförmåga eller sexuell läggning, och främjar en inkluderande och jämlik miljö.

Bild: Heikki Räisänen

Länkar till bakgrundsdokument

- 1 [Åbos stadsstrategi: Åbos tillväxtberättelse mot 2040](#)
- 2 [Borgmästarprogrammet 2025–2029: Åbo på väg in i det nya århundradet - 800 år av historia och framtid, hållbar tillväxt och mänskliga berättelser](#)
- 3 [Omfattande välfärdsberättelse för Åbo stad 2021–2024](#)
- 4 [Varhas välfärdsplaner 2026–2029](#)
- 5 [Handlingsprogrammet Agenda2030 för hållbar utveckling](#)
- 6 [Statsrådet: Främjande av välfärd, hälsa och säkerhet 2030](#)
- 7 [Goda befolkningsrelationer](#)
- 8 [UNICEF – Barnkonventionen](#)
- 9 [Den nationella barnstrategin](#)
- 10 [UNICEF – En barnvänlig kommun](#)

